

in memoriam

**ZEER EERWAARDE HEER KANUNNIK
ACHIEL CAMERLYNCK**

1869 - 1951

IN MEMORIAM

ZEER EERWAARDE HEER KANUNNIK
ACHIEL CAMERLYNCK

1869
1951

De Heer had aan dien uitgelezen priester een ongewone rijkdom van talenten geschonken, die hij door onverdroten arbeid overvloedig vrucht deed dragen.

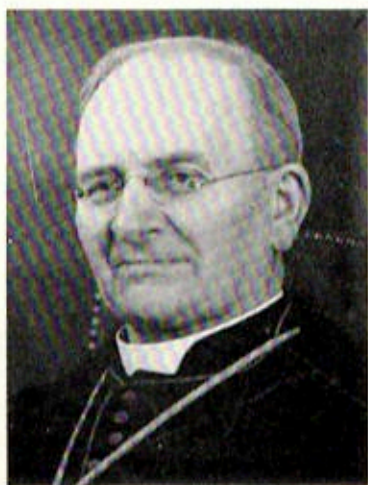
En meester was hij in de godgeleerdheid. Zijn voorliefde ging, tot in zijn hoge ouderdom, naar de studie van de Heilige Schrift. Met zijn schranderen geest en zijn gemeten woord legde hij jarenlang den Schriftuurtekst uit aan de toekomstige priesters, zijn boeken hebben nog steeds gezag bij de beoefenaars van de gewijde wetenschap.

En meester was hij van het woord, steeds beheerst, overtuigde zijn heldere uiteenzetting de toehoorders, totdat zij, overwonnen, in begeestering ontstaken voor de waarheid en het goede.

En meester was hij van de daad. Zijn brede geest overschouwde de noden van zijn volk, zijn ondernemingsgeest en zijn onvermoelbare ijver brachten grootse inrichtingen tot stand voor het onderwijs, de vorming en opvoeding van de arbeidersjeugd en voor de christelijke sociale werken.

En meester was hij door het voorbeeld van zijn vroomheid. Hij dwong den eerbied af door zijn innig gebedsleven en door de uitstraling van zijn priesterlijke deugd.

O Jezus, bron van licht en leven, Opperste Meester van leven en dood, geef aan uw trouwe dienaar de eeuwige rust en dat het eeuwig licht hem verschijne.

† BID GOD VOOR DE ZIELERUST VAN
ZEER EERWAARDE HEER KANUNNIK
ACHIEL CAMERLYNCK

Doctor en Magister in de Godgeleerdheid

Officier in de Leopoldsorde

geboren te Reningelst de 9 Mei 1869

Priester gewijd te Brussel de 19 Mei 1894

Hoogleraar aan het bisschoppelijk Groot Seminarie

te Brugge 12 September 1898

Pastor-deken van St-Petrus en Paulus te Oostende

9 December 1910

Pastor-deken van St-Maartens te Kortrijk 15 Mei 1920

ontslaggevend op 27 Januari 1941 en zachtjes in
de Heer ontslapen te Passendale de 24 October 1951.

Hij werd geboren te Reningelst de 9 Mei 1869 uit een imponerende door-christelijke familie.

Wat een zegen, die door-christelijke opvoeding! Wanneer ik mijn gedachten laat varen naar het einde van de vorige eeuw, dan komt mij nu nog voor de geest te staan het beeld van die christelijke sterke vrouw; ja die heilige moeder, de *Matrona christiana*, wier invloedrijke gedachten in zegening blijft inwerken bij de navolgende geslachten.

De jonge Achiel liep college in St-Stanislas te Poperinge, en was er primus perpetuus. Niet dat er geen mededinger was: daar was o.m. zijn broer, de goede, wijze Arthur, wiens gedachtenis ik hier nog vererend herdenk, zoals de familie gedaan heeft door zijn naam te bewaren bij twee van haar priesters hier in Vlaanderen en ginder in Congo. Achiel is, volgens dikwijls herhaalde en vaste getuigenis, de schitterendste student geweest van 't College te Poperinge. Ik zie nog die grote kamer in het ouderlijk huis op de „Ouderdom” heel en al behangen met de ingelijste diplomas ten bewijze van de vele prijzen die hij behaald had in elke wedstrijd van 't Bisdom en van de Staat¹.

De Heer riep hem tot zijn dienst als priester. Hij studeert vlijtig voort, eerst de Wijsbegeerte te Roeselare, waar hij ook als primus werd uitgeroepen; daarna te Brugge de Godwetenschap, waar hij zeker ook primus was. Doch daar ging het niet enkel om studie, maar om vorming tot het priesterschap. Zoals gezegd wordt van Thomas van Aquino: *Hij studeerde vlijtig en was godvruchtig in 't*

(1) Te dien tijde kwamen de gepatroneerde colleges (Poperinge, Tielt en Kortrijk) in strijd met de atheneas. Die wedstrijd werd afgeschaft toen het succes van het vrij onderwijs te schitterend werd.

gebed. Het seminarie is immers een huis van afzondering en een school voor priesterlijke vorming.

Na zijn drie jaar seminarie werd hij gezonden naar Leuven om zich te volmaken in de studie van de godgeleerdheid. Hoe schitterend zijn studie was, blijkt o.m. uit het feit, wellicht een unicum in de annalen van de Leuvense Faculteit, dat hij nog maar baccalaureus een opgemerkte studie in 't licht gaf : *Saint Irénée et le Canon du Nouveau Testament* (1896) ; ook werd hij na vier jaar door de Faculteit bij zijn Bisschop aanbevolen om zich op te werken tot Doctor en Magister in de Godgeleerdheid. Deze bereiding, die gewoonlijk twee vrije jaren inneemt, werd onderbroken door zijn benoeming tot Hoogleraar in de *theologia moralis* aan het Groot Seminarie te Brugge. Midden zijn lessen werkte hij toch voort aan het Doctoraat, en bekwam de titel van Doctor en Magister met het proefschrift : *De Quarti Evangelii Auctore* (1899)².

Nu gaat het onderwijs door aan 't Groot Seminarie, eerst nog in de zedelijke Godgeleerdheid en later, in 1903, in de Heilige Schrift. In Mei 1909 wordt hij Ere-Kanunnik van de Hoofdkerk. December 1910 wordt hij deken van Oostende en Mei 1930 deken van Kortrijk.

Nu past het aan te tonen hoe de begaafde, talentvolle priester *de goede en trouwe dienaar* is geweest. Hij heeft letterlijk gewoekerd met de vele toevertrouwde talenten. Hij wist wel dat „al wat wij zijn, en al dat wij hebben ontvangen van buiten en van binnen, dat zijn al de vrije

(2) Daarin bewees hij tegen de grote (?) mannen van de vrijdenkende wetenschap dat de H. Joannes wel de schrijver is van het vierde Evangelie. — De Doctors en Magisters zijn in ons Bisdóm *rari nantes*. Dr Camerlynck was toen de derde na Mgr Waffelaert (vereeuwigd in het Leergedicht van G. Gezelle); *Doctor Waffelaert* en Kan. Van Hoonacker, de wereldberoemde professor van Leuven. Nu is er nog één: Mgr Lamroy. Vroeger was er in Reningelst een Doctor en Magister in *Kerkelyk Recht*: Pastoor Houwen.

gaven Gods, waarvan wij hem moeten danken en loven, en waarmede wij hem dienen moeten, zullen wij hem behagen" (Ruusbroec).

Zijn Bisschop schreef : Gij zijt de goede en trouwe dienaar geweest niet alleen door Uw woorden en boeken... De H. Paus Gregorius de Grote legt de gelijkenis van de talenten uit, zoals wij priesters in ons brevier te lezen krijgen, b.v. nog onlangs, Feest van S. Donatianus. Het eerste talent is het verstand, en hij vermaant : *Habens intellectum, curet omnino, ne taceat*, krijgt gij verstand, zorg er goed voor dat gij niet zwijgt.

Dr Camerlynck zijn verstand was er een dat uitmuntte door assimilatiekracht : hij was thuis in alle vakken van de menselijke cultuur evenals en nog het meest in de christelijke en priesterlijke cultuur. Zo kon hij, bijna zonder voorbereiding, spreken juist en klaar over gelijk welk onderwerp, en wel in de vier gangbare talen van hier, we laten nog het grieks en het latijn onverlet. Dat was in de brede zin verstaan, het *Contemplata aliis tradere* van de Aquiner : eerst studeren en beschouwen en daarna aan de man brengen, op de kansel of elders. Zijn ongevraagd of onverwacht tussenkomen in vergadering of bespreking scheen wel een improvisatie te zijn, doch ze was het niet, want, volgens het paradoksaal gezegde : *On n'improvise bien, que quand on n'improvise pas*. Omdat zijn geest volgeladen was en altoos bijwon in studie en gebed, kon hij elke dag en soms meer dan eens per dag prediken of spreken, ja tot vijf en zes honderd keer per jaar. Waarlijk, hij heeft niet gezwegen, doch wel gewoekerd met zijn schoon verstand naar het inzicht van de Gever, de bron van alle goed.

Doch niet alleen in spreken, ook in schrijven was hij een goede dienaar. De wetenschap is een vrije gave Gods, die niet enkel aan de geleerde zelf maar nog tot nut van de gemeenschap dienen moet. De Godgeleerdheid, waarin hij Meester was, heeft hij kwistig meegedeeld : in zijn lessen bij de toekomstige priesters, in zijn geschriften voor de priesters, boeken en bijdragen in de *Collationes Bruggenses*, het tijdschrift van het Groot Seminarie, door Mgr Waffelaert gesticht, dat nu zijn 47ste jaargang beleeft.

De H. Gregorius wijst op een ander talent : de rijkdom in aardse goederen, *rerum affluentiam*, en hij voegt eraan toe dat de rijken moeten zien dat ze liefdadig en barmhartig zijn. Hier staat men verstomd voor de barmhartige liefde van Deken Camerlynck te Oostende³ en te Kortrijk. Het was hem niet alleen te doen aan armen aalmoezen uit te delen, hij had medelijden met zijn volk, dat hij arm en ellendig zag op elk gebied : hij was bekommerd met zijn scholen, en hij stichtte scholen op scholen, en namelijk vakscholen als een vooruitziende sociale baanbrekend man. Laat mij hier alleen vermelden de reeds beroemde Hogere Technische School te Oostende en de Vrije Vakschool „St-Jozef” te Kortrijk.

Van waar kwam al het nodige geld ? Heel zeker kon zijn eigen bezit daartoe niet volstaan. Maar de Heer had hem een bijzonder talent geschonken, waarin hij heeft uitgemunt en dat hij heeft uitgebuit : het *talentum familiaritatis apud divitem*, zoals de H. Gregorius het heet, hij bezat de kunst om in de gunst te staan van de rijken. Hij zocht en hij vond het geld waar het was.

(3) Te Oostende onder de eerste wereldoorlog heeft hij zijn volk bevrijd tegen hongersnood : hij richtte namelijk een volkskeuken in en nam op zich het bestuur van het comité „Voor hulp en voeding”.

gaven Gods, waarvan wij hem moeten danken en loven, en waarmede wij hem dienen moeten, zullen wij hem behagen" (Ruusbroec).

Zijn Bisschop schreef : Gij zijt de goede en trouwe dienaar geweest niet alleen door Uw woorden en boeken... De H. Paus Gregorius de Grote legt de gelijkenis van de talenten uit, zoals wij priesters in ons brevier te lezen krijgen, b.v. nog onlangs, Feest van S. Donatianus. Het eerste talent is het verstand, en hij vermaant : *Habens intellectum, curet omnino, ne taceat*, krijgt gij verstand, zorg er goed voor dat gij niet zwijgt.

Dr Camerlynck zijn verstand was er een dat uitmuntte door assimilatiekracht : hij was thuis in alle vakken van de menselijke kultuur evenals en nog het meest in de christelijke en priesterlijke kultuur. Zo kon hij, bijna zonder voorbereiding, spreken juist en klaar over gelijk welk onderwerp, en wel in de vier gangbare talen van hier, we laten nog het grieks en het latijn onverlet. Dat was in de brede zin verstaan, het *Contemplata aliis tradere* van de Aquiner : eerst studeren en beschouwen en daarna aan de man brengen, op de kansel of elders. Zijn ongevraagd of onverwacht tussenkomen in vergadering of bespreking scheen wel een improvisatie te zijn, doch ze was het niet, want, volgens het paradoksaal gezegde : *On n'improvise bien, que quand on n'improvise pas*. Omdat zijn geest volgeladen was en altoos bijwon in studie en gebed, kon hij elke dag en soms meer dan eens per dag prediken of spreken, ja tot vijf en zes honderd keer per jaar. Waarlijk, hij heeft niet gezwegen, doch wel gewoekerd met zijn schoon verstand naar het inzicht van de Gever, de bron van alle goed.

gebed. Het seminarie is immers een huis van afzondering en een school voor priesterlijke vorming.

Na zijn drie jaar seminarie werd hij gezonden naar Leuven om zich te volmaken in de studie van de godgeleerdheid. Hoe schitterend zijn studie was, blijkt o.m. uit het feit, wellicht een unicum in de annalen van de Leuvense Faculteit, dat hij nog maar baccalaureus een opgemerkte studie in 't licht gaf : *Saint Irénée et le Canon du Nouveau Testament* (1896) ; ook werd hij na vier jaar door de Faculteit bij zijn Bisschop aanbevolen om zich op te werken tot Doctor en Magister in de Godgeleerdheid. Deze bereiding, die gewoonlijk twee vrije jaren inneemt, werd onderbroken door zijn benoeming tot Hoogleraar in de *theologia moralis* aan het Groot Seminarie te Brugge. Midden zijn lessen werkte hij toch voort aan het Doctoraat, en bekwam de titel van Doctor en Magister met het proefschrift : *De Quarti Evangelii Auctore* (1899) ².

Nu gaat het onderwijs door aan 't Groot Seminarie, eerst nog in de zedelijke Godgeleerdheid en later, in 1903, in de Heilige Schrift. In Mei 1909 wordt hij Ere-Kanunnik van de Hoofdkerk. December 1910 wordt hij deken van Oostende en Mei 1930 deken van Kortrijk.

Nu past het aan te tonen hoe de begaafde, talentvolle priester *de goede en trouwe dienaar* is geweest. Hij heeft letterlijk gewoekerd met de vele toevertrouwde talenten. Hij wist wel dat „al wat wij zijn, en al dat wij hebben ontvangen van buiten en van binnen, dat zijn al de vrije

(2) Daarin bewees hij tegen de grote (?) mannen van de vrijdenkende wetenschap dat de H. Joannes wel de schrijver is van het vierde Evangelie. — De Doctors en Magisters zijn in ons Bisdom *rari nantes*. Dr Camerlynck was toen de derde na Mgr Waffelaert (vereeuwigd in het Leergedicht van G. Gezelle) ; Doctor Waffelaert en Kan. Van Hoonacker, de wereldberoemde professor van Leuven. Nu is er nog één : Mgr Lamiroy. Vroeger was er in Rentingelst een Doctor en Magister in *Kerkelijk Recht* : Pastoor Houwen.

Hij werd geboren te Reningelst de 9 Mei 1869 uit een imponerende door-christelijke familie.

Wat een zegen, die door-christelijke opvoeding! Wanneer ik mijn gedachten laat varen naar het einde van de vorige eeuw, dan komt mij nu nog voor de geest te staan het beeld van die christelijke sterke vrouw; ja die heilige moeder, de *Matrona christiana*, wier invloedrijke gedachtenis in zegening blijft inwerken bij de navolgende geslachten.

De jonge Achiel liep college in St-Stanislas te Poperinge, en was er primus perpetuus. Niet dat er geen mededinger was: daar was o.m. zijn broer, de goede, wijze Arthur, wiens gedachtenis ik hier nog vererend herdenk, zoals de familie gedaan heeft door zijn naam te bewaren bij twee van haar priesters hier in Vlaanderen en ginder in Congo. Achiel is, volgens dikwijls herhaalde en vaste getuigenis, de schitterendste student geweest van 't College te Poperinge. Ik zie nog die grote kamer in het ouderlijk huis op de „Ouderdom” heel en al behangen met de ingelijste diplomas ten bewijze van de vele prijzen die hij behaald had in elke wedstrijd van 't Bisdome en van de Staat¹.

De Heer riep hem tot zijn dienst als priester. Hij studeert vlijtig voort, eerst de Wijsbegeerte te Roeselare, waar hij ook als primus werd uitgeroepen; daarna te Brugge de Godwetenschap, waar hij zeker ook primus was. Doch daar ging het niet enkel om studie, maar om vorming tot het priesterschap. Zoals gezegd wordt van Thomas van Aquino: *Hij studeerde vlijtig en was godvruchtig in 't*

(1) Te dien tijde kwamen de gepatroneerde colleges (Poperinge, Tielt en Kortrijk) in strijd met de athenae. Die wedstrijd werd afgeschaft toen het succes van het vrij onderwijs te schitterend werd.

samengebrachte gedachten en wetenheden voor te dragen, bijna zonder voorbereiding, altijd klaar en grondig, omdat zijn geest vast stond, niet beefde, ofschoon in de laatste tijden lippen en handen beven mochten; een vaste wil, voor niets vervaard, door niets te breken, *impavidum ferient ruinae*, om het klassieke woord te gebruiken, dat hij zelf nog bijhaalde twee jaar geleden tijdens de prijsuitdeling te Komen. Doch al die natuurlijke gaven werden geleidelijk ontwikkeld en gesublimeerd in de christelijke opvoeding van de huiselijke kring en van het college, en vergoddelijkt in zijn priesterlijke vorming.

Ja, hij mag zeggen: *Domine, quinque talenta tradidisti mihi*, Heer, vijf talenten hebt Gij mij toevertrouwd, dat is het rijkste in de gekende gelijkenis; en hij mag eraan toevoegen: *Ecce alia quinque superlucratus sum*, zie, vijf andere heb ik daarbij gewonnen.

Want, hij was een trouwe dienaar. Hier heb ik tot bevestiging het getuigenis van zijn Bisschop. Bij zijn gouden priesterjubileum schreef hem Monseigneur Lamiroy: *Gij zijt de goede en trouwe dienaar geweest van den Heer hierboven, niet enkel door Uw woorden en boeken, maar ook en meer nog door Uw stichtend voorbeeld* (Brief 20 Mei 1944).

Steunend op de hulp van de genade en rekenend op uw goedwillige gezindheid, wil ik het beproeven om zo kort mogelijk aan te tonen hoe die lofspraak heel en al past in het leven van *Zeer Eerwaarde Heer Kanunnik Achiel Camerlynck*, Doctor en Magister in de Godgeleerdheid, Oud-Hoogleraar aan het Groot Seminarie te Brugge, Pastoor-Deken van S.S. Petrus en Paulus te Oostende en St-Maartens te Kortrijk, Officier in de Leopoldsorde.

LOFREDE

uitgesproken door Hoogeerwaarde Heer
Grootvicaris J. MAHIEU

✦

*Serve bone et fidelis,
intra in gaudium domini tui.*
Mt 25.

Hoogeerwaarde, Zeer Eerwaarde Heren,
Zeer Geëerde Familie,
Beminde Christenen,

Zijn Hoogw. Excellentie de Bisschop heeft, als teken van bijzondere waardering voor zijn eminente Priester en dezes Familie, zijn vicaris afgevaardigd om deze plechtige rouwdienst voor te zitten en de lofrede uit te spreken.

De lofrede over de hoogstaande Priester Dr Camerlynck ! Ik ben geneigd te zeggen met onze goede Thomas a Kempis : *Sto attonitus* (III, 14), ik sta verstomd, als „versteld” waar ik dat volle priesterleven zoek te overzien. En om het te zeggen met de woorden van de grootste onder de gewijde redenaars : *Je me sens confondu par la grandeur du sujet.*

Wondere gaven heeft de Heer hem toebedeeld : een schrandere, vlotte, brede geest — hij leerde al spelend, zou men gemeend hebben — een geheugen alles omvattend en bewarend, een bespraaktheid, die hem toeliet al de

samengebrachte gedachten en wetenheden voor te dragen, bijna zonder voorbereiding, altijd klaar en grondig, omdat zijn geest vast stond, niet beefde, ofschoon in de laatste tijden lippen en handen beven mochten ; een vaste wil, voor niets vervaard, door niets te breken, *impavidum ferient ruinae*, om het klassieke woord te gebruiken, dat hij zelf nog bijhaalde twee jaar geleden tijdens de prijsuitdeling te Komen. Doch al die natuurlijke gaven werden geleidelijk ontwikkeld en gesublimeerd in de christelijke opvoeding van de huiselijke kring en van het college, en vergoddelijkt in zijn priesterlijke vorming.

Ja, hij mag zeggen : *Domine, quinque talenta tradidisti mihi*, Heer, vijf talenten hebt Gij mij toevertrouwd, dat is het rijkste in de gekende gelijkenis ; en hij mag eraan toevoegen : *Ecce alia quinque superlucratus sum*, zie, vijf andere heb ik daarbij gewonnen.

Want, hij was een trouwe dienaar. Hier heb ik tot bevestiging het getuigenis van zijn Bisschop. Bij zijn gouden priesterjubileum schreef hem Monseigneur Lamiroy : *Gij zijt de goede en trouwe dienaar geweest van den Heer hierboven, niet enkel door Uw woorden en boeken, maar ook en meer nog door Uw stichtend voorbeeld* (Brief 20 Mei 1944).

Steunend op de hulp van de genade en rekenend op uw goedwillige gezindheid, wil ik het beproeven om zo kort mogelijk aan te tonen hoe die lofspraak heel en al past in het leven van *Zeer Eerwaarde Heer Kanunnik Achiel Camerlynck*, Doctor en Magister in de Godgeleerdheid, Oud-Hoogleraar aan het Groot Seminarie te Brugge, Pastoor-Deken van S.S. Petrus en Paulus te Oostende en St-Maartens te Kortrijk, Officier in de Leopoldsorde.

Hij werd geboren te Reningelst de 9 Mei 1869 uit een imponerende door-christelijke familie.

Wat een zegen, die door-christelijke opvoeding! Wanneer ik mijn gedachten laat varen naar het einde van de vorige eeuw, dan komt mij nu nog voor de geest te staan het beeld van die christelijke sterke vrouw; ja die heilige moeder, de *Matrona christiana*, wier invloedrijke gedachten in zegening blijft inwerken bij de navolgende geslachten.

De jonge Achiel liep college in St-Stanislas te Poperinge, en was er primus perpetuus. Niet dat er geen mededinger was: daar was o.m. zijn broer, de goede, wijze Arthur, wiens gedachtenis ik hier nog vererend herdenk, zoals de familie gedaan heeft door zijn naam te bewaren bij twee van haar priesters hier in Vlaanderen en ginder in Congo. Achiel is, volgens dikwijls herhaalde en vaste getuigenis, de schitterendste student geweest van 't College te Poperinge. Ik zie nog die grote kamer in het ouderlijk huis op de „Ouderdom” heel en al behangen met de ingelijste diplomas ten bewijze van de vele prijzen die hij behaald had in elke wedstrijd van 't Bisdom en van de Staat¹.

De Heer riep hem tot zijn dienst als priester. Hij studeert vlijtig voort, eerst de Wijsbegeerte te Roeselare, waar hij ook als primus werd uitgeroepen; daarna te Brugge de Godwetenschap, waar hij zeker ook primus was. Doch daar ging het niet enkel om studie, maar om vorming tot het priesterschap. Zoals gezegd wordt van Thomas van Aquino: *Hij studeerde vlijtig en was godvruchtig in 't*

(1) Te dien tijde kwamen de gepatroneerde colleges (Poperinge, Tielt en Kortrijk) in strijd met de athenea. Die wedatijd werd afgeschaft toen het succes van het vrij onderwijs te schitterend werd.

gebed. Het seminarie is immers een huis van afzondering en een school voor priesterlijke vorming.

Na zijn drie jaar seminarie werd hij gezonden naar Leuven om zich te volmaken in de studie van de godgeleerdheid. Hoe schitterend zijn studie was, blijkt o.m. uit het feit, wellicht een unicum in de annalen van de Leuvense Faculteit, dat hij nog maar baccalaureus een opgemerkte studie in 't licht gaf : *Saint Irénée et le Canon du Nouveau Testament* (1896) ; ook werd hij na vier jaar door de Faculteit bij zijn Bisschop aanbevolen om zich op te werken tot Doctor en Magister in de Godgeleerdheid. Deze bereiding, die gewoonlijk twee vrije jaren inneemt, werd onderbroken door zijn benoeming tot Hoogleraar in de *theologia moralis* aan het Groot Seminarie te Brugge. Midden zijn lessen werkte hij toch voort aan het Doctoraat, en bekwam de titel van Doctor en Magister met het proefschrift : *De Quarti Evangelii Auctore* (1899) ².

Nu gaat het onderwijs door aan 't Groot Seminarie, eerst nog in de zedelijke Godgeleerdheid en later, in 1903, in de Heilige Schrift. In Mei 1909 wordt hij Ere-Kanunnik van de Hoofdkerk. December 1910 wordt hij deken van Oostende en Mei 1930 deken van Kortrijk.

Nu past het aan te tonen hoe de begaafde, talentvolle priester *de goede en trouwe dienaar* is geweest. Hij heeft letterlijk gewoekerd met de vele toevertrouwde talenten. Hij wist wel dat „al wat wij zijn, en al dat wij hebben ontvangen van buiten en van binnen, dat zijn al de vrije

(2) Daarin bewees hij tegen de grote (?) mannen van de vrijdenkende wetenschap dat de H. Joannes wel de schrijver is van het vierde Evangelie. — De Doctors en Magisters zijn in ons Bisdom *rari nantes*. Dr Camerlynck was toen de derde na Mgr Waffelaert (vereeuwigd in het Leergedicht van G. Gezelle); Doctor Waffelaert en Kan. Van Hoonacker, de wereldberoemde professor van Leuven. Nu is er nog één: Mgr Lamitroy. Vroeger was er in Reningelst een Doctor en Magister in *Kerkelyk Recht* : Pastoor Houwen.

gaven Gods, waarvan wij hem moeten danken en loven, en waarmede wij hem dienen moeten, zullen wij hem behagen" (Ruusbroec).

Zijn Bisschop schreef : Gij zijt de goede en trouwe dienaar geweest niet alleen door Uw woorden en boeken... De H. Paus Gregorius de Grote legt de gelijkenis van de talenten uit, zoals wij priesters in ons brevier te lezen krijgen, b.v. nog onlangs, Feest van S. Donatianus. Het eerste talent is het verstand, en hij vermaant : *Habens intellectum, curet omnino, ne taceat*, krijgt gij verstand, zorg er goed voor dat gij niet zwijgt.

Dr Camerlynck zijn verstand was er een dat uitmuntte door assimilatiekracht : hij was thuis in alle vakken van de menselijke cultuur evenals en nog het meest in de christelijke en priesterlijke cultuur. Zo kon hij, bijna zonder voorbereiding, spreken juist en klaar over gelijk welk onderwerp, en wel in de vier gangbare talen van hier, we laten nog het grieks en het latijn onverlet. Dat was in de brede zin verstaan, het *Contemplata aliis tradere* van de Aquiner : eerst studeren en beschouwen en daarna aan de man brengen, op de kansel of elders. Zijn ongevraagd of onverwacht tussenkomen in vergadering of bespreking scheen wel een improvisatie te zijn, doch ze was het niet, want, volgens het paradoksaal gezegde : *On n'improvise bien, que quand on n'improvise pas*. Omdat zijn geest volgeladen was en altoos bijwon in studie en gebed, kon hij elke dag en soms meer dan eens per dag prediken of spreken, ja tot vijf en zes honderd keer per jaar. Waarlijk, hij heeft niet gezwegen, doch wel gewoekerd met zijn schoon verstand naar het inzicht van de Gever, de bron van alle goed.

Doch niet alleen in spreken, ook in schrijven was hij een goede dienaar. De wetenschap is een vrije gave Gods, die niet enkel aan de geleerde zelf maar nog tot nut van de gemeenschap dienen moet. De Godgeleerdheid, waarin hij Meester was, heeft hij kwistig meegedeeld : in zijn lessen bij de toekomstige priesters, in zijn geschriften voor de priesters, boeken en bijdragen in de *Collationes Brugenses*, het tijdschrift van het Groot Seminarie, door Mgr Waffelaert gesticht, dat nu zijn 47ste jaargang beleeft.

De H. Gregorius wijst op een ander talent : de rijkdom in aardse goederen, *rerum affluentiam*, en hij voegt eraan toe dat de rijken moeten zien dat ze liefdadig en barmhartig zijn. Hier staat men verstomd voor de barmhartige liefde van Deken Camerlynck te Oostende³ en te Kortrijk. Het was hem niet alleen te doen aan armen aalmoezen uit te delen, hij had medelijden met zijn volk, dat hij arm en ellendig zag op elk gebied : hij was bekommerd met zijn scholen, en hij stichtte scholen op scholen, en namelijk vakscholen als een vooruitziende sociale baanbrekend man. Laat mij hier alleen vermelden de reeds beroemde Hogere Technische School te Oostende en de Vrije Vakschool „St-Jozef” te Kortrijk.

Van waar kwam al het nodige geld ? Heel zeker kon zijn eigen bezit daartoe niet volstaan. Maar de Heer had hem een bijzonder talent geschonken, waarin hij heeft uitgemunt en dat hij heeft uitgebuit : het *talentum familiaritatis apud divitem*, zoals de H. Gregorius het heet, hij bezat de kunst om in de gunst te staan van de rijken. Hij zocht en hij vond het geld waar het was.

(3) Te Oostende onder de eerste wereldoorlog heeft hij zijn volk bevrijd tegen hongersnood : hij richtte namelijk een volkakeuken in en nam op zich het bestuur van het comité „Voor hulp en voeding”.

Dit nochtans dient hier opgemerkt dat hij dit talentum familiaritatis ook benuttigde om voor zich rijken in gezag en invloed gunstig te stemmen : daar was de bron van zijn niet te beschrijven dienstbetoon voor iedereen.

Een goede en trouwe dienaar... ook en meer nog door Uw stichtend voorbeeld.

Hij was een priester van groot formaat, naar hem zagen de priesters van 't Bisdom op met eerbied en bewondering. Van hem mogen we zeggen wat Gezelle zegde van die blomme in de watergracht :

...en in de zonneschijn
al dat ge doet is priester zijn.

Priester in de zonneschijn van Gods genade, die hij zich verzekerde in H. Mis en gebed : *God eerst gediend*.

Priester-Samaritaan voor alle noden van zijn volk : lijk God zelf, en lijk Christus, was hij barmhartig, *misereor super turbam*.

Priester heel en al afhankelijk van zijn Bisschop. Hiërarchisch gestemd, niet in woorden, maar in daden, naar het schone woord van S. Ignatius van Antiochië : *Sine Episcopo nihil faciatis*, doet niets zonder de Bisschop. Zo dacht hij en zo deed hij in een tijd waar dwalende geesten beweerden „christelijk te zijn, maar niet kerkelijk”.

Priester afhankelijk van zijn Bisschop om dezès richtlijnen getrouw te volgen in de menigvuldige werken, die hij stichtte en leidde : zijn activiteit was geen actie-ketterij (Pius XII), maar ze was er een die vloeide uit de volheid van zijn geestes- en geestelijk leven (*la primauté du spirituel ; l'âme de tout apostolat*) ; een werkzaamheid die uiteindelijk de zielen wilde bereiken. Anders als de Apostelen die geen tijd over hadden voor de „volkskeuken” in

't begin van de Kerk, vond hij tijd om *tafelen te bedienen* en tevens te *volharden in het gebed en de bediening van het woord* (Act. VI, 2, 4).

De sociale werken die hij stichtte en leidde waren niet gericht op het scheppen van een aards paradijs zonder uitzicht op het hemels paradijs, het einddoel nochtans van alle arbeiders. Hij zag verre.

Dr Camerlynck was een wondere man. Reeds als Hoogleraar wist hij, buiten zijn lessen en uitgeven van boeken, zich bezig te houden met sociale actie — toen werd hij diocesaan bestuurder van de maatschappelijke werken — ook met mutualiteit. Later stichtte hij voor de priesters de diocesane mutualiteit : „Maatschappij St Donatianus”, en deze heeft hij tot in zijn laatste levensdagen gekoesterd als een vader zijn kind.

Dienen nog vermeld zijn medewerking met „Paster Denys” bij de „Fransmans” en zijn bedrijvigheid voor het geestelijk welzijn van de vlaamse boeren in Frankrijk.

Een prachtig voorbeeld van afhankelijkheid tegenover zijn Bisschop : Mgr Waffelaert vroeg hem in Mei 1930 of hij wilde overgaan als deken naar Kortrijk. „Ik wil het U niet opleggen, ik weet hoe gij te Oostende gezag en liefde hebt verworven”. *Priester Camerlynck* antwoordde zonder aarzeling : „Monseigneur, Uw begeerte is mij een bevel. Ik ga naar Kortrijk”. Eenvoudig en rustig, als altijd, verliet hij Oostende, waar hij in het hart en op de handen was gedragen van allen ; aan 61 jaar ging hij naar de „woelige” stad en streek, manmoedig en vertrouwend op de Heer van hierboven.

Als deken van Kortrijk heeft hij gewerkt met de kracht en het hart van S. Paulus, wien hij zo gemoedelijk wist te

verkondigen in St Paulus Missiebond. Op die wondere werkzaamheid kan ik hier niet verder ingaan... Doch dit moet nog vermeld, ook een *stichtend voorbeeld* : hij voelde, of meende toch, dat hij in zijn 72ste jaar die volle werkzaamheid niet heel en al zou kunnen volhouden, en hij vroeg eenvoudig ontslag. Hij wilde niet wachten tot zijn lichaamskrachten eigenlijk zouden komen te begeven, en dan, zoals het gebeurt, ontslag en verhuizing moeilijk maken, tot schade van de parochie en de zielen.

De Deken ging op rust. Doch zijn rusten was geen nietsdoen, wel was het rusten door ander werk te verrichten.

En dit is zeer treffend, dat hij zo spontaan naar de H. Schrift terugkeerde en geleidelijk zich ging vermeien in het volle geestelijk leven, en ja, zoals hij mij eens zegde met zijn fijnzinnige glimlach, in de werken van de grootmeester van het mystieke leven, onze Z. Ruusbroec. Totdantoe was zijn leven eerder een actief-mystiek leven, onder de leiding van de H. Geest, langs de actieve Gaven vooral van raad, piëteit, sterkte en vrees des Heren. Want anders is zijn uitzonderlijke werkzaamheid op alle gebied en in rustige kalmte niet verstaanbaar noch verklaarbaar. Zoals wij hem zagen in die laatste jaren, was hij als het sprekend beeld van *Le Vieillard* (Mgr Baunard), *Vie montante, Pensées du soir*.

Rustend en rustig ging hij heen naar de Meester door het hele leven zo trouw gediend, vertrouwend verwachtend het blijde verheugend woord : *Euge, serve bone et fidelis, zeer wel, goede en getrouwe dienaar, treed binnen in de vreugde van uw Heer.*

Hij ruste in vrede.

